

ՀԱՅԵՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՐՈՒՍԱԳԵՄՈՒՄ

Ամենայն Հայոց Հայրապետութեան Ազգայնորդ Տեղակալի պատվիրակութիւնը սույն տարւոյ հունիսի 3-ին ժամանել է Երուսաղեմ:

Երուսաղեմի Հայ պատրիարքական պաշտոնական ամսագիր «Մխնը» նկարագրում է Հայրապետական պատվիրակութեանը ցույց տրված խանդավառ ընդունելութիւնը «Էջմիածնի պատուիրակը Երուսաղեմ Ս. Աթոռոյ մէջ» խորագրով հոգւածում:

«Յուլիսի 3-ին», գրում է «Մխն»-ը, «ուրախութիւն ունեցանք մեր մէջ ողջունելու Մայր Աթոռոյ եւ Ամենայն Հայոց Ազգայնորդ Տեղակալի Պատուիրակ Բրոֆ. Աշոտ Արքահայրնային եւ իւր քարտուղարն ու ընթացակից Պր. Անուշահան Տէր-Գրիգորեանը: Յաջորդ օրը անտուն ժամը 10.30-ին պատշաճ ընդունելութեամբ թանկագին Հիւրերը առաջնորդուեցան Ս. Պատրիարք Հօր եւ Նորին Ամենապատուութեան Հաղորդեցին Ազգայնորդ Տեղակալի կղերական համալսարան ու յարգանքը:

«Յետոյ Պատրիարքարանի Մեծ Դահլիճին մէջ Պատրիարք Ս. Հօր նախադահլիճեամբ եւ Միաբանութեան ներկայութեամբ ընդունուեցաւ Մայր Աթոռոյ Պատուիրակը. երգչախումբը երգեց «Էջմիածնի» շարականը, կարդացուեցաւ նուիրակներու ընդունելութեան յատուկ աղօթքը, ապա Ամենայն Հայոց Ազգայնորդ Տեղակալին Կոնդակը ուղղուած Ս. Աթոռոյ Սրբազան Պետին: Լուսարարապետ Տ. Կիւրեղ Ծ. Վրդ. Իւրայելեանը ըսաւ բարեգալուստի ուղերձը, իսկ Սրբազան Պատրիարք Հայրը աւելցուց իր սրտայոյզ մաղթանքը Մայր Աթոռոյ պայծառութեան եւ անոր ներկայացուցիչներու յաջողութեանը համար:

«Ապա ընդհանուր լուսեան եւ քաղցր սպասումին մէջէն, խօսք առաւ Մայր Աթոռոյ Պատուիրակ Բրոֆ. Աշոտ Արքահայրնային. խօսեցաւ Ս. Էջմիածնէն, իր արտասահմանի դաւակներուն նկատմամբ ունեցած սէրէն եւ Հայ Եկեղեցւոյ անցեալ փառքերէն եւ ներկայի ամէնուն ուշադրութեան առարկայ կղած եւ բովանդակ ազգի համակրանքին մէջ անդամ մը եւս բարձրացած նուիրակներուն շնորհքին: Մեր Եկեղեցին, ըսաւ, արժէք մըն է, եւ այս վերջին պատերազմը փորձաքարը կղաւ որ ան անդամ մը եւս հնչեցնէր իր անկեղծ հայրենասիրութեան ձայնը, ինչպէս ցոյց տուած էր նոյն առջ. հայրենասիրութիւնը տարիներէ ի վեր իր բեղմնաւոր լուսեամբ...»

«Ստեցաւ մեր Եկեղեցւոյ ժողովրդաւորութեանը մասին: Ազգը, ըսաւ, միշտ պէտք ունի իր Եկեղեցիին սրտէն հոսած հոգեւոր ու մայրական սիրտանքին. եւ Ամենայն Հայոց Ազգայնորդ Տեղակալը ի տես մեր Եկեղեցիի կարիքներուն հարկէն ի հնարս է դրդուած, եւ անոր շատ մը ապացոյցներէն մին է մեր ներկայութիւնը հոս մեր մէջ: Ոչ մեկ Եկեղեցի, ըսաւ, այնքան սերտ կապերով կղած է իր ժողովրդին հետ՝ որքան Հայ Եկեղեցին. անկէս ոչ միայն իրեն սղաղղած մայր մը լսալոր ի մեռին որոնած ու յանձնաձեռն է իր դաւակները, այլ նաեւ բաժանած է անոնց ցար եւ ուրախութիւնը հուսաարար պէտ:

«Այժմ Հայրենիքի մէջ, եթէ մեր Եկեղեցին այլեւս չըբաղիր քաղաքական եւ կրթական դրոճերով, առիկա պէտք է նկատուի իրեն փառս անոր լքումին. վասն զի մեր գերութեան շրջաններուն Եկեղեցին

ակամայ է դադարած քաղաքական հարցերով, եւ այսօր ինք պէտք է բախտաւոր դայ ինքզինքը, որ կրնայ ըսել զուտ տղետը գործին, իր իրական դերին:

«Պատերազմի առաջին օրերէն Պետութիւնը ինքեւս Եկեղեցին իր ժողովուրդին հետ է, իսկ փաստը տուաւ Ամենայն Հայոց Ազգայնոր Տեղակալը իր կոնստանտնուպոլ հրաւերելու ինչպէս Մայր Հայրենիքի, այնպէս իր արտասահմանի ժողովուրդը, որ մեկ արդու պէս, ինչպէս միշտ, այս անգամ ապաշտպանէ այն արժէքները, որոնք են եւ մեր ժողովուրդը, յարեց պատական Բրոքֆօրդը, զիտէ ոչ միայն արժէքներ ստեղծել, այլ նաեւ պաշտպանել անոնք:

«Յետոյ խօսելով իր առաքելութեանը մասին, ըսաւ թէ ինքը արտասահման կուգայ զընտիր Տեղակալի եւ Գերագոյն Հոգեւոր սրբաւորի կողմէ, իր առաքելութիւնը զուտ դեւոր է, այցելելու արտասահմանեան թերութեան, դալ Երուսաղէմ ու Անթիոյաւ, եւի սերտ ընկու համար Մայր Աթոռի արտասահմանի թեմերու յարաբերութեանը, եւ յառաջիկայ աշնան ըլլալիք կաթողիկոսական ընտրութեան համար դեռ ինչ աստիճանը...»

«Պատեցաւ Երուսաղէմի վանքին անցեալ ներկայ դերի մասին եւ իր դոհունակութեանը յայտնեց այս բոլորին հետ միասին, որուստէմի Մայր Աթոռոյ նկատմամբ յայտուած որդիական եւ սիրայիք վերաբերմունքին համար: Կը հաւատանք, ըսաւ, ինչպէս միշտ այժմ մանաւանդ Երուսաղէմի Պատրիարքութիւնը ինչպէս նաեւ Կիւիոյ կաթողիկոսութիւնը սրտագին օնդակներ պիտի հանդիսանան Մայր Աթոռին:

«Երուսաղէմի 9-ին հրաւերով Եորին Ամենատուրիւն Սրբազան Պատրիարք Հօր իածնի Նուիրակը խօսեցաւ Երուսաղէմի համախոսմը հասարակութեան, Ժառ. րժարանի բազին մէջ: Պատեցաւ մեր յրենիքէն, անոր անցեալ ու մանաւանդ կայ արժէքներէն, Կարմիր Բանակի քին մարտնչող մեր զինուորական կո-

րովէն, Էջմիածնէն եւ մեր արի ու շինարար ժողովուրդէն, յուսադրելով եւ խանդավառելով բոլորը, Հայրենիքի մտածումով, Էջմիածնի սիրով ու կարօտով:

«Շաբաթ Յուլիս 15 Ազգընտիր Տեղակալի Նուիրակը ընկերակցութեամբ իր քարտուղարին եւ առաջնորդութեամբ Եղիշէ Վրդ. Տէրաբեանի, այցելեց մեր թեմերէն Յոսպէի Հայութեան, տեղւոյն ժողովուրդի կանխուած հրաւերով: Ժամը 5-30-ին վանքի դռնէն Պատուիրակը դիմաւորուեցաւ Հով. Տ. Տ. Արթուր, Բարդէն եւ Կոմիտաս Վարդապետներէն, Հայաստանի Օգնութեան Գանձախոսարի անդամներէն եւ յառաջարկ արդարեւներէն: Հ. Ե. Մ. ի սկսուածներու խումբը իրենց առոյգ եւ կիրթ դիմաւորումով կանկյնէին խանդավառութիւնը եւ ուրախութիւնը որ կը զգացուէր բոլորին դէմքերուն՝ ինչպէս հոգիին մէջ:

«Կէսօրին Պատուիրակին ի պատիւ Հայաստանի Օգնութեան Գանձախոսարը, վանքի Տեղապահին մէջ սարքած էր շքեղ սեղան մը, եղան ճաշեր եւ բարեմաղթութիւններ: Իսկ երեկոյեան ժամը 5-ին Մ. Գրիգորի վարժարանին սրահին մէջ խօսեցաւ Յոսպէի Հայ համախոսմը հասարակութեան իր առաքելութենէն, Էջմիածնէն, մեր Հայրենիքի վերելքէն, եւ այն բոլոր արժէքներէն որոնք մերն են այսօր, ստեղծուած Հայ ժողովուրդի քրտինքով եւ արիւնով:

«Յարգելի Պատուիրակը շրջեցաւ նաեւ քաղաքին գլխաւոր ու հանրային հաստատութիւնները, Երեւաթի օր վերադարձաւ Երուսաղէմ իր հետը բերելով Յոսպէի դպրութիւն սէյն ու համակրանքը: Յոսպէի Հայութիւնը իր դոհունակութեան եւ սիրոյ իրեն առաջայտուութեան, հեռակիր մը զրկեց Էջմիածին, Ազգընտիր Տեղակալին, իրենց նկատմամբ ցոյց տուած հայրական այս գուրգուրանքին համար:

«Տակաւին քանի մը շաբաթներ պիտի վաշեւնք Հայրենիքէն եկած այս կենդանի խաբրիներու ներկայութիւնը: Յառաջիկայ Կիրակի պիտի այցելին Հայֆայի հասարակութեան...»

«Մայր Աթոռոյ նուիրակները Սփիւռքի սահմաններէն իրենց յուշիկ, բայց խաղաղ և զգօն քայլերով, դրաւած են արդէն Հայ ժողովուրդի ոչ միայն ուշադրութիւնը, այլ նաև համակրանքը: Մայր Աթոռոյ սրբութիւններէն, Հայրենիքի կենսախայտութիւններէն, և մեր անցեալ և ներկայ սրբորազործութիւններէն բոյրեր, ձայներ և դոյներ կը թրթռան իրենց խօսքերուն մէջ:

Էջմիածնէն և Հայաստանէն կուգան անոնք և այս պարագան միայն կը բաւէ, որ բոլորը նման ՂԱՐԻՊ-ին, իրենց հեւքին մէջ սեղմած կարօտին անձուկը, իրենց հոգիին աչքերովն ու նայուածքներովը, թրւին հարցներու իրեն... «Ուստի՞ կու դաս, ծառայ ենք ձայնիդ... մեր աշխարհէն խաբրիկ մը չունիք»: Ու Պատուիրակ Բրո-

քնսորը, լուրջ, զգայուն եւ գիտուն, գիտէ տալ ամենուն ոչ միայն պատշաճ ու քաղցրադին պատասխան, այլ նաև ճշմարտութեան և արդարութեան պատասխանը:

«Եւ սակայն որպէսզի Էջմիածնի Ազգընտիր Տեղակալի Հրամայած առաքելութեան այս գործը արդիւնաւորուի իրապէս, Ազգին և Եկեղեցիին բարւոյն և օգտին համար, պէտք է որ Սփիւռքի Հայութիւնը իր բոլոր մասերով աջակցի Էջմիածնի ներկայացուցիչներուն, յերեւու համար իր յարգանքը այն դադափարին, զոր Պատուիրակը կանձնաւորէ: Սպասել իրեն սրտադին, լսել զինք հաւատքով ու անվերապահօրէն աջակցի անոր: Այս պէտք է ըլլայ բոլորիս փափաքն ու կամքը, ինչպէս նաև ի սրտէ մտղթանքը անոնց յաջողութեան»:

